

ANALYSE

Når I har afdækket en situation med mobning eller lignende, så kan I bruge dette værktøj til at analysere resultaterne og planlægge de efterfølgende tiltag.

Man kan anvende forskellige analytiske tilgange til at analysere resultaterne. Dette værktøj tager udgangspunkt i en analyse af uhensigtsmæssige gruppedynamikker (Stine Kaplan).

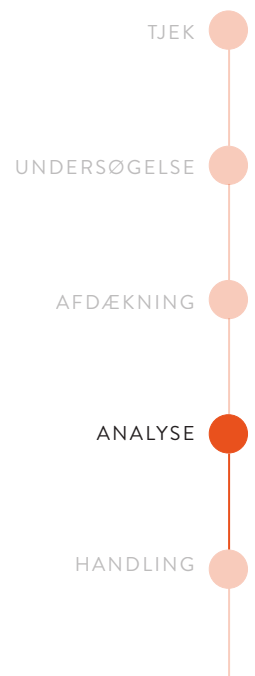
Formålet er at dykke ned i jeres indsamlede viden og data og se nærmere på, hvad der gør sig gældende i relationerne mellem eleverne. Det skal så efterfølgende munde ud i konkrete temaer med tilhørende konkrete tiltag, som kan sættes ind i en handlingsplan.

I dette værktøj gennemgås tre trin, som I med afsæt i jeres undersøgelsesresultater skal gennemgå, inden I laver en handlingsplan for situationen

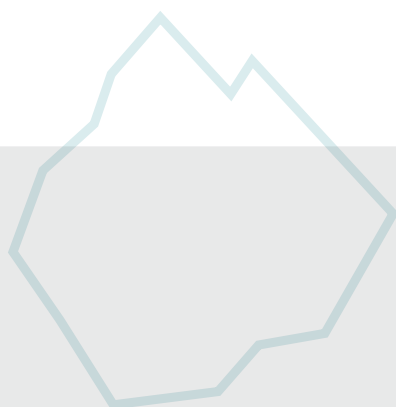
1. Analyse af gruppedynamikker

2. Opsamling og tematisering

3. Tiltag og løsninger

1. Analyse af gruppedynamikker

Synlige udfordringer, som f.eks hårdt sprog, konflikter og elever som går alene rundt, er ofte kun toppen af isbjerget. En grundig analyse af undersøgelsesresultaterne er med til at sikre, at I kommer under overfladen og finder ud af, hvad der er årsagen til at eleverne handler, som de gør.

Det er derfor vigtigt, at I også arbejder med de underliggende gruppedynamikker, der påvirker fællesskabet og relationerne mellem eleverne.

Når vi skal et spadestik dybere og finde ud af, hvorfor eleverne handler, som de gør, så arbejder vi i denne analyse med fire uhensigtsmæssige gruppedynamikker (inspireret af Stine Kaplan), som kan være relevante at kigge efter og tage afsæt i, når vi senere skal iværksætte tiltag. De fire gruppedynamikker er :

- Utryghed og social eksklusionsangst
- Sociale og moralske ordener
- Foragtproduktion og ekstreme eksklusioner
- Moralske frakoblinger og legitimerende fortællinger

Til analysen bruger I skemaerne på de følgende sider. I skemaernes venstre kolonne er der eksempler på de uhensigtsmæssige dynamikker, og i højre kolonne er der plads til jeres egne noter på baggrund af mødets drøftelser af undersøgelsesresultaterne:

TJEK

UNDERSØGELSE

AFDÆKNING

ANALYSE

HANDLING

Utryghed og social eksklusionsangst	
eksempler/tegn	jeres noter
<p>Skarpt opdelte grupperinger eller problemer ved frem-læggelser?</p> <p>Tegn på, at elever er bange for at blive hånet eller gjort til grin?</p> <p>Hård tone i klassen, som gør, at man skal passe på med, hvad man siger?</p> <p>Er eleverne præget af en tendens til at håne og latterlig-gøre hinanden?</p>	

Sociale og moralske ordener	
eksempler/tegn	jeres noter
<p>Sociale ordener: Hvilke sociale ordener gør sig gældende i klassen? - Hvilke kategorier, grupperinger, hierakier, relationer og positioner er etableret i klassen?</p> <p>Hvordan ser hierarkiet ud? Hvem har mest magt over in- og eksklusionskriterierne?</p> <p>Hvor fastlåste eller lukkede er grupperingerne og hierar-kiet?</p> <p>Moralske ordener: Hvilke normer for passende og upassende adfærd er der? Hvad bliver vurderet som hhv. sejt, barnligt, cool, tarveligt, acceptabelt og uacceptabelt?</p> <p>Hvilke in- og eksklusionskriterier hersker i klassen? Hvad skal man gøre, eller hvordan skal man være, for at være inkluderet?</p> <p>Hvor snævre og begrænsende er disse normer?</p> <p>Hvilke former for anderledeshed tolereres/tolereres ikke?</p>	

TJEK

UNDERSØGELSE

AFDÆKNING

ANALYSE

HANDLING

Foragtproduktion og ekstreme eksklusioner	
eksempler/tegn	jeres noter
<p>Kan der – og i så fald hvordan – spores værdigheds- og foragtproduktion i klassen, og hvem/hvad er det rettet imod?</p> <p>Er der elever i udsatte positioner, og som oftere end andre oplever udstødelse og bliver udsat for foragtproduktion?</p> <p>Er der nogle elever, der ofte sidder alene, som sjældent vælges, eller som på anden måde viser tegn på at være isoleret?</p> <p>Er der nogle elever, der forekommer usynlige?</p>	

Moralske frakoblinger og legitimerende fortællinger	
eksempler/tegn	jeres noter
<p>Hvilke fortællinger om børn i udsatte positioner dominerer i klassen?</p> <p>Er der dominerende fortællinger, som går igen blandt elever, og som bliver brugt som undskyldning for, at nogen er mindre værd end andre?</p> <p>Er der tegn på, at eleverne tilsidesætter empati i forholdet til andre elever?</p> <p>Er der voksne (undervisere, ledere, forældre), der bidrager til disse fortællinger?</p> <p>Hvilke modfortællinger kan man registrere, som kan udfordre den dominerende fortælling?</p>	

TJEK

UNDERSØGELSE

AFDÆKNING

ANALYSE

HANDLING

2. Opsamling og tematisering

På mødet samler I op på analysen i pkt 1. ved i fællesskab at drøfte spørgsmålene:

- Hvilke udfordringer får vi øje på i interaktionerne?
- Hvilke dynamikker er på spil, og hvordan kommer de til udtryk?
- Hvorfor handler eleverne, som de gør?

Saml evt. analysen i tematiske overskrifter som efterfølgende kan danne afsæt for udarbejdelse af pædagogiske og didaktiske tiltag.

Jeres noter

TJEK

UNDERSØGELSE

AFDÆKNING

ANALYSE

HANDLING

3. Tiltag og risikovurdering

Med afsæt i analysen af hvilke gruppedynamikker der er i spil (afsnit 1), vælger I ud fra nedenstående eksempler nogle tilhørende handlingsspørgsmål. På baggrund af spørgsmålene kan I udvælge tiltag, som senere kan skrives ind i handlingsplanen.

Handlingsorienterede spørgsmål til de fire gruppedynamikker

Utryghed og social eksklusionsangst	Sociale og moralske ordener
<p>Hvordan kan vi styrke trygheden og mindske den sociale eksklusionsangst gennem tiltag i undervisningen? (F.eks. i forbindelse med klasseledelse, gruppearbejde, hvordan eleverne sidder placeret i klassen, i overgange, i omklædningsrummet).</p> <p>Hvordan kan vi styrke trygheden og mindske den sociale eksklusionsangst uden for klasserummet? (F.eks. i frikvarterer, i fritiden, på sociale medier).</p>	<p>Sociale ordener: Hvordan kan vi justere på grupperinger og hierarkier i klassen, så de bliver mere opblødte og skaber mere plads til alle?</p> <p>Hvordan kan man skabe mulighed for nye og andre relationer end de eksisterende i og udenfor undervisningen?</p> <p>Hvordan kan de eksisterende in- og eksklusionskriterier og praksisser blødes op eller forstyrres?</p> <p>Moralske ordener: Hvad kan vi gøre for at forstyrre de normer, eleverne efterlever? (elevernes opfattelse af passende og upassende opførsel, og hvem der lever op til dette)</p> <p>Hvordan vil det tiltag, vi agter at bruge, være med til at opløse eller fastholde bestemte normer i klassen?</p>
Foragtproduktion og ekstreme eksklusioner	Moralske frakoblinger og legitimerende fortællinger
<p>Hvordan kan vi styrke sammenholdet på tværs i klassen? (F.eks. i forbindelse med aktiviteter, projekter, faglige temaer).</p> <p>Hvordan kan vi skabe mere værdighedsproduktion (anerkendelse, legitimitet og tolerance) og undgå foragtproduktion blandt eleverne?</p> <p>Hvordan kan vi forstyrre den igangværende foragtproduktion? Hvem og hvad skal vi være særligt opmærksomme på?</p> <p>Hvordan kan vi beskytte de elever, der er blevet placeret i udsatte positioner? (Risikerer vi at gøre det modsatte?).</p>	<p>Hvordan kan vi forstyrre de dominerende fortællinger, som legitimerer, at nogen er mindre værd end andre?</p> <p>Hvordan kan vi skabe andre fortællinger, som giver eleverne mulighed for at skabe nye relationer?</p> <p>Hvordan kan vi skabe fortællinger, som lægger op til andre måder at handle på for de elever, som oprettholder fortællingerne?</p> <p>Hvilke alternative fortællinger er allerede tilgængelige, som med fordel kan fremhæves eller styrkes?</p>

TJEK

UNDERSØGELSE

AFDÆKNING

ANALYSE

HANDLING

Risikovurdering af tiltag

Inden et tiltag besluttet og skrives ind i handlingsplanen, er det vigtigt at drøfte mulige utilsigtede afledte effekter, som er vigtige at have for øje i den pædagogiske praksis. Foretag derfor en risikovurdering af jeres tiltag ved at svare på nedenstående spørgsmål:

- Hvordan sikrer vi, at hvert tiltag ikke bidrager til yderligere eksklusion og marginalisering af elever?
- På hvilken måde kan det enkelte tiltag risikere at skabe utryghed? Hvorfor, hvordan og for hvem?
- Hvilke faldgruber kan der være? Hvilke tegn skal vi være opmærksomme på?
- Er der noget, vi skal være særligt opmærksomme på, for at indsatsen kan lykkes?
- Er tiltaget for risikabelt, så vi bør droppe det og finde på noget andet?

TJEK

UNDERSØGELSE

AFDÆKNING

ANALYSE

HANDLING